

prima instanță: Judecătoria Anenii Noi
Judecător: I.Brai
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: Iu.Cimpoi, I.Secieru, A.Danilov

Î N C H E I E R E

23 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Consiliul sătesc Hîrbovăț și Primăria satului Hîrbovăț, raionul Anenii Noi,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cooperativa Agricolă de Producție „Basarabia” împotriva Primăriei și Consiliului sătesc Hîrbovăț cu privire la anularea actului administrativ și a rezultatelor licitației și,

la cererea de chemare în judecată înaintată de Oficiul Teritorial al Cancelariei de Stat Căușeni împotriva Consiliului sătesc Hîrbovăț, intervenienți accesorii Sertinean Arcadie, Vîzîi Vitalie și Covaliov Zinaida cu privire la anularea actului administrativ, declararea nulității actelor juridice,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, prin care s-a respins apelul declarat de Consiliul sătesc Hîrbovăț, raionul Anenii Noi și s-a menținut hotărârea Judecătoria Anenii Noi din 21 aprilie 2016

c o n s t a ț ă :

La 11 mai 2015 Cooperativa Agricolă de Producție „Basarabia” (în continuare CAP „Basarabia”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei și Consiliului sătesc Hîrbovăț cu privire la anularea actului administrativ și a rezultatelor licitației.

În motivarea cererii de chemare în judecată s-a indicat că prin decizia Consiliului sătesc Hîrbovăț nr.21-04 din 14 martie 2015 s-a decis expunerea la licitație publică, în scopul obținerii dreptului de încheiere a contractelor de arendă a terenurilor de sub ape, proprietate publică a UAT.

Susține că în baza deciziei, consiliul local a scos la licitație publică în vederea obținerii dreptului de a încheia contractele de arendă a terenurilor proprietate publică a administrației publice locale aflate sub ape, după cum urmează: 1.2.1 - terenul cu suprafața de 7,3712 ha cu nr. cadastral XXXX (terenul ocupat de bazinul acvatic „Serindrea”), prețul de licitație 5 676,57 lei; 1.2.2 - terenul cu suprafața de 39,6807 ha, nr. cadastral XXXX (terenul ocupat de bazinul acvatic „Ciair” prețul de licitație 30 558,18 lei; 1.2.3 - terenul cu suprafața de 1,674 ha, nr. cadastral XXXX, (terenul

ocupat de bazinul acvatic „Budăi”), prețul de licitație 1 289,15 lei și 1.2.4 - terenul cu suprafață de 44,1237 ha, nr. cadastral XXXX (terenul ocupat de bazinul acvatic „Calantîr”), prețul de licitație 33 979,75 lei.

La 28 aprilie 2015 în incinta Primăriei satului Hîrbovăț a fost desfășurată licitația, cu desemnarea câștigătorilor licitației.

La 10 aprilie 2015 la Primăria și Consiliul sătesc Hîrbovăț a fost înregistrată cererea prealabilă nr.31, prin care s-a solicitat anularea deciziei de petrecere a licitației nr.21-04 din 14 martie 2015.

Prin răspunsul Primăriei satului Hîrbovăț nr.157 din 22 aprilie 2015 a fost informat că cererea prealabilă va fi examinată la următoarea ședință a Consiliului sătesc Hîrbovăț, fără însă a se preciza data petrecerii acesteia.

CAP „Basarabia” consideră drept ilegală decizia Consiliului sătesc Hîrbovăț nr.21-04 din 14 martie 2015, aceasta deoarece consiliul local a dat o apreciere eronată normelor de drept material, care reglementează modul de folosire a terenurilor fondului apelor.

În acest context menționează că prin decizia Consiliul local Hîrbovăț nr.05-14 din 28 martie 2012, la cererea Cancelariei de Stat și a organelor procuraturii a fost abrogată decizia nr.04-11 din 30 decembrie 2011, prin care a expus la licitație aceleași bunuri.

Totodată, pe marginea ilegalității deciziei contestate s-a expus atât Oficiul Teritorial al Cancelariei de Stat Căușeni, cât și Procuratura raionului Anenii Noi, care au calificat-o drept ilegală.

Reclamanta prin cererea de chemare în judecată și cererea privind majorarea cuantumului pretențiilor din acțiune depusă în ședința de judecată din 11 aprilie 2016, solicită anularea deciziei Consiliului sătesc Hîrbovăț nr.21-04 din 14 martie 2015 „Cu privire la scoaterea la licitație publică pentru obținerea dreptului de încheiere a contractelor dearendă a terenurilor de sub ape, proprietate publică a UAT”, recunoașterea drept ilegală desfășurarea licitației din 28 aprilie 2015 și anularea procesului-verbal de desfășurare a licitației, precum și declararea nule a rezultatelor acesteia și a contractelor nr. 01, 02, 03, 04 despre arenda terenului la licitație din 4 mai 2015. (f.d. 236, vol.I)

La 5 iunie 2015 Oficiul Teritorial al Cancelariei de Stat Căușeni a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului sătesc Hîrbovăț, intervenienți accesorii Sertinean Arcadie, Vîzîi Vitalie și Covaliov Zinaida cu privire la anularea actului administrativ, declararea nulității actelor juridice.

În susținerea cererii s-a invocat că la 14 martie 2015 de către Consiliul sătesc Hîrbovăț, raionul Anenii Noi a fost adoptată decizia nr.21-04 din 14 martie 2015 „Cu privire la scoaterea la licitație publică pentru obținerea dreptului de încheiere a contractelor dearendă a terenurilor de sub ape, proprietate publică a UAT”, prin care s-a expus la licitație publică pentru obținerea dreptului de încheiere a contractelor dearendă a următoarelor terenuri de sub ape, proprietate publică a UAT: 1).Teren de sub ape cu suprafața de 7,3712 ha, nr. cadastral XXXX (terenul ocupat de iazul „Serindrea”); 2) Teren de sub ape cu suprafața de 39,6807 ha, nr. cadastral XXXX (terenuri ocupat de iazul „Ciair”); 3) Teren de sub ape cu suprafața de 1,674 ha, nr. cadastral XXXX, (teren ocupat de iazul „Budăi”); 4). Teren de sub ape cu suprafață de 44,1237 ha, nr. cadastral XXXX (teren ocupat de iazul „Calantîr”).

Oficiul Teritorial al Cancelariei de Stat Căușeni consideră că decizia nr.21-04 din 14 martie 2015 „Cu privire la scoaterea la licitație publică pentru obținerea dreptului de încheiere a contractelor de arendă a terenurilor de sub ape, proprietate publică a UAT” contravine legislației în vigoare și solicită anularea acesteia.

Menționează că construcțiile hidrotehnice a acestor bazine acvatice în urma procesului de privatizare a patrimoniului au fost atribuite sub formă de cote-părți valorice foștilor membri ai colhozului local.

Prin urmare, Consiliul sătesc Hîrbovăț raionul Anenii Noi urma să propună arenda terenului de sub proprietarilor construcțiilor hidrotehnice.

Astfel, consideră că la adoptarea deciziei Consiliului local Hîrbovăț s-a ignorat prevederile art.9 alin.(2) din Legea 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, care stabilesc că, actele normative ale autorităților administrației publice centrale și locale trebuie să corespundă întocmai prevederilor constituționale, legilor, precum și hotărârilor și ordonanțelor Guvernului.

Oficiul Teritorial al Cancelariei de Stat Căușeni solicită prin cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a cerințelor din 11 aprilie 2016, solicită anularea deciziei Consiliului sătesc Hîrbovăț nr.21-04 din 14 martie 2015 „Cu privire la scoaterea la licitație publică pentru obținerea dreptului de încheiere a contractelor de arendă a terenurilor de sub ape, proprietate publică a UAT”, anularea contractului de arendă nr. 01 din 04 mai 2015, încheiat între Primăria satului Hîrbovăț și Vîzîi Vitalie cu privire la arenda terenului cu nr. cadastral XXXX, anularea contractului de arendă nr. 02 din 04 mai 2015, încheiat între Primăria s. Hîrbovăț și Sertinean Arcadie cu privire la arenda terenului cu nr. cadastral XXXX, anularea contractului de arendă nr. 03 din 04 mai 2015, încheiat între Primăria satului Hîrbovăț și Covaliov Zinaida cu privire la arenda terenului cu nr. cadastral XXXX și anularea contractului de arendă nr. 04 din 04 mai 2015 încheiat între Primăria satul Hîrbovăț și Sertinean Arcadie cu privire la arenda terenului cu nr. cadastral XXXX. (f.d. 232-235, vol.I)

Prin hotărârea Judecătorei Anenii Noi din 21 aprilie 2016 au fost admise cererile de chemare în judecată depuse de CAP „Basarabia” și Oficiul Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat împotriva Primăriei satului Hîrbovăț și Consiliul sătesc Hîrbovăț, raionul Anenii Noi cu privire la anularea actului administrativ. S-a anulat decizia Consiliului sătesc Hîrbovăț nr.21-04 din 14 martie 2015 „Cu privire la scoaterea la licitație publică pentru obținerea dreptului de încheiere a contractelor de arendă a terenurilor de sub ape, proprietate publică a UAT”, s-a recunoscut drept ilegală desfășurarea licitațiilor la 28 aprilie 2015 și s-a dispus anularea proceselor-verbale cu numerele 01, 02, 03 și 04 de desfășurare a licitației precum și declararea nule a rezultatelor licitațiilor. S-au declarat nule contractele de arendă nr. 01 din 4 mai 2015 încheiat între Primăria satului Hîrbovăț și Vîzîi Vitalie cu privire la arenda terenului cu nr. cadastral XXXX, nr. 02 din 04 mai 2015 încheiat între Primăria s. Hîrbovăț și Sertinean Arcadie cu privire la arenda terenului cu nr. cadastral XXXX, nr. 03 din 04 mai 2015, încheiat între Primăria satului Hîrbovăț și Covaliov Zinaida cu privire la arenda terenului cu nr. cadastral XXXX și nr. 04 din 04 mai 2015 încheiat între Primăria satul Hîrbovăț și Sertinean Arcadie cu privire la arenda terenului cu nr. cadastral XXXX. (f.d. 2-4, vol.II)

La 17 mai 2016 Consiliul sătesc Hîrbovăț a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, de respingere a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia din 19 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Consiliul sătesc Hîrbovăț, raionul Anenii Noi și a fost menținută hotărârea Judecătorei Anenii Noi din 21 aprilie 2016.

În susținerea concluziei care a format convingerea admiterii cererilor de chemare în judecată depuse de CAP „Basarabia” și Oficiul Teritorial al Cancelariei de Stat Căușeni, instanțele judecătorești au reținut prevederile 291 alin. (2), (3), 347 alin. (3) și 666 alin. (1), (2) ale Codului civil, art. 63 a Codului funciar, art. 4 alin. (6) al legii apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011, art. 27 alin. (7) din legea nr. 149 din 8 iunie 2006 privind fondul piscicol.

Cu referire la normele citate și în coraport cu materialele cauzei, instanțele au subliniat că, Consiliul sătesc Hîrbovăț raionul Anenii Noi, contrar prevederilor legale a adoptat decizia nr. 21-04 din 14 martie 2015, prin care a expus la licitație publică pentru obținerea dreptului de încheiere a contractelor de arendă a terenurilor de sub ape, proprietate publică a UAT: nr. cadastral XXXX – iazul „Șerindea”, nr. cadastral XXXX – iazul „Ciar”, nr. cadastral XXXX – iazul „Budăi”, nr. cadastral XXXX – iazul „Calantir”, or, Consiliul sătesc Hîrbovăț, raionul Anenii Noi, urma să propună darea în arendă a terenului proprietarilor construcțiilor hidrotehnice, pe motiv că construcțiile hidrotehnice a bazinelor acvatice, au fost atribuite ca cotă valorică în urma procesului de privatizare și fac parte din proprietatea unui grup de persoane, care la momentul actual se află în folosința CAP „Basarabia”.

Totodată au evidențiat că Curtea de Conturi prin hotărârea nr. 27 din 12 iunie 2014, în urma efectuării auditului bugetelor și gestionării patrimoniului public în cadrul autorităților publice locale din raionul Anenii Noi pe anul 2013, a recomandat Primăriei satului Hîrbovăț să încheie contracte de arendă a terenurilor fondurilor apelor proprietate publică, cu proprietarul construcțiilor hidrotehnice.

Prin urmare, a fost apreciat critic argumentul Consiliului sătesc Hîrbovăț precum că răspunsul intimatului dovedește faptul că agentul economic nu alocă surse financiare la bugetul de stat, considerând că urmează să se folosească de bunurile publice gratis, îmbogățindu-se fără just temei, deoarece este unul declarativ, or, dreptul intimatului a apărut în temeiul legal, fapt care contravine art. 1389 și 1390 ale Codului civil.

Sub un alt aspect, instanța de apel a reținut că, chiar dacă apelantul invocă faptul că prin decizia nr. 14-03 din 28 decembrie 2013 a propus CAP „Basarabia” încheierea contractelor de arendă a terenurilor de sub ape, însă CAP „Basarabia” a refuzat propunerea Consiliului sătesc Hîrbovăț, motivând prin faptul că gospodăria achită impozitul funciar, nu poate fi luată în considerare această alegație, or, actul administrativ emis contravine prevederilor legale, fapt ce rezultă din concluzia Procuraturii Anenii Noi.

La 26 martie 2018, prin intermediul oficiului poștal, Consiliul sătesc Hîrbovăț a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Consiliul sătesc Hîrbovăț în susținerea recursului a reiterat motivele de fapt și de drept invocate în cererea de apel.

De asemenea a indicat că, instanțele de judecată nu au aplicat legea care trebuia a fi aplicată (art.432 alin. (2) lit. a) CPC, și anume, art. 5 alin. (1) lit. f) al legii nr. 91 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor.

Mai mult, prin decizia Consiliului sătesc Hîrbovăț nr. 14-03 din 28 decembrie 2013 a propus CAP „Basarabia” încheierea contractelor de arendă a terenurilor de sub ape (f.d. 130), însă prin răspunsul nr. 34 din 24 februarie 2014, ultimul a refuzat propunerea, motivând prin faptul că gospodăria achită impozitul funciar. Or, acest răspuns denotă că agentul economic nu va aloca surse financiare la bugetul local, solicitând folosirea gratis a bunurilor publice, îmbogățindu-se fără just temei pe contul Consiliului sătesc Hîrbovăț.

Astfel, consideră că instanțele de judecată au examinat unilateral cauza, fără a da o apreciere deciziei Consiliului local Hîrbovăț nr. 14-03, cât și răspunsului oferit de CAP „Basarabia”.

Suplimentar a relatat că recunoscând drept ilegală desfășurarea licitației din 28 aprilie 2015 și dispunând anularea proceselor-verbale cu privire la rezultatele licitației și declararea nulității contractelor de arendă încheiate în rezultatul licitației, nu s-a luat în considerare faptul că câștigătorii licitației sunt coproprietari ale construcțiilor hidrotehnice (diguri).

La 6 aprilie 2018 prin intermediul oficiului poștal, Primăria satului Hîrbovăț, raionul Anenii Noi a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Pledând pentru susținerea recursului în sensul declarat a menționat că instanțele de judecată nu au cercetat pe deplin argumentele prezentate de reclamanti în raport cu cele prezentate de pârâți, astfel încât consideră că decizia instanței de apel prin care a fost menținută hotărârea primei instanțe, nu este argumentată.

Recurenta de asemenea a evidențiat că CAP „Basarabia” nu are ca gen de activitate pescuitul, dar este gestionarul în baza contractelor de arendă a cotelor-părți valorice a construcțiilor hidrotehnice (digurilor), care nu corespund prevederilor legislației, nefiind înregistrate în modul prevăzut la OTC, or, având în susținere prevederile Constituției, că apa este proprietatea statului, terenul de sub apă al UAT nu poate fi folosit abuziv, samavolnic, prin acaparare a acestor bunuri cu titlu gratuit.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

După cum rezultă din actele cauzei copia decizie instanței de apel din 19 decembrie 2017, a fost expediată pentru cunoștință în adresa părților, inclusiv și în adresa recurenților Consiliului și Primăriei satului Hîrbovăț, raionul Anenii Noi, la 12 ianuarie 2018, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 245 (f.d. 96), însă dovezi privind recepționarea acesteia, lipsesc la materialele cauzei.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul la 26 martie 2018, și respectiv la 6 aprilie 2018, în termen.

Prin referința din 21 mai 2018, CAP „Basarabia” a solicitat respingerea cererilor de recurs depuse de Primăria și Consiliul sătesc Hîrbovăț, ca inadmisibile.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Consiliul sătesc Hîrbovăț și Primăria satului Hîrbovăț, raionul Anenii Noi, în raport cu materialele cauzei civile,

completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Consiliul sătesc Hîrbovăț și Primăria satului Hîrbovăț, raionul Anenii Noi, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel.

Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea

Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Consiliul sătesc Hîrbovăț și Primăria satului Hîrbovăț, raionul Anenii Noi.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Consiliul sătesc Hîrbovăț și recursul declarat de Primăria satului Hîrbovăț, raionul Anenii Noi, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva